Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr. Wilno, dnia 15 czerwca 1934 r. 1076.-

Treść numeru:

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Kronika.

S p r a w a r a t y d ł u g u a m e r y k a ń s k i e g o .Prasa kowieńska /z 12.VI.1934/:Dnia 15 czerwca Litwa musi spłacić Stanom Zjednoczonym na rachunek swego długu 147 tys.dolarów. Obecnie M-stwo Skarbu rozważa kwestję, ile będzie można spłacić w roku bież. Najbardziej prawdopodobne jest, że zostanie spłacona jedynie symboliczna suma w wys.7% długu.-

P r z y m i e r z e p r a s o w e k r a j ó w b a ł t y c k i c h. Prasa kowieńska /z 12.VI.1934/:W jesieni przewidziane jest zwołanie w Kownie kongresu przymierza prasowego Estonji, Łotwy i Litwy.Zjazd ten rozpatrzy sprawy współpracy prasowej pomienionych trzech państw.

S p r a w a s p o t k a n i a m i n i s t r ó w S p r .Z a g r. p a ń s t w b a ł t y c k i c h .Prasa kowieńska /z 13.VI.1934/: Jak podaje Elta, "Brihva Zeme" donosi, że przed wspólnem spotkaniem ministrów Spraw Zagr. Litwy, Łotwy i Estonji, sekretarz generalny łotewskiego M.S.Z. Munters uda się do Tallina dla złożenia rewizyty bawiącemu niedawno w Rydze estońskiemu wiceministrowi Spraw Zagr. Laretei. Po powrocie Muntersa zostanie ostatecznie ustalona data spotkania trzech ministrów Spraw Zagr.:łotewskiego, litewskiego i estońskiego.-

M i ę d z y n a r o d o w a k o n f e r e n c j a k o l e j o w a. Prasa kowieńska /z 13.VI.1934/:W zwiazku z niedojściem do skutku projektowanej w Kownie konferencji kolejowej ZSRR, państw bałtyckich i państw Europy Środkowej, zarząd kolei sowieckich złożył propozycję zwołania konferencji 10 państw /Niemcy,Polska,Holandja,Czechosłowacja,Austrja,Włochy,Litwa,Łotwa,Estonja i Finlandja/do Kowna na dzień 10 września r.b.

Zarząd kolei litewskich przystaje na wniosek sowiecki. Również Niemcy i Włochy wyraziły swą zgodę. Ponieważ inne państwa wypowiadały się przedtem za odroczeniem konferencji do jesieni, należy przypuszczać, iż konferencja ostatecznie będzie zwołana 10 września r.b.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

Z m i a n y p e r s o n a l n e w l i t e w s k i c h u r z ę d a c h ./VI.1934/:Dyrektor litewskiej agencji telegraficznej dr. Turauskas mianowany został kierownikiem Departamentu Politycznego M.S.Z. Stanowisko to zajmował dotychczas obecny minister Spr.Zagr. Lozoraitis.

Wedle pogłosek, dotychczasowy minister Spraw Zagr. dr.Zaunius ma być wkrótce mianowany posłem w jednem z mocarstw zagranicznych, prawdopodobnie w Waszyngtonie lub w którymś z krajów skandynawskich.

Prasa podaje, iż naczelnik drugiej dywizji piechoty, pełniący jednocześnie funkcje naczelnika garnizonu kowieńskiego płk.Sztabu Generalnego Pundzeviczius ustępuje. Czasowo zastępować go będzie dowódca 2 pułku piechoty płk.Czeplikas.-

P r z y g o t o w a n i a d o Ś w i ę t a M o r z a .Prasa kowieńska /z 12.VI.1934/:Jak donosi Elta z Kłajpedy, dnia 9 czerwca odbyło się tam posiedzenie komitetu dla przygotowania Święta Morza. Uchwalono zaprosić przedstawicieli 10 organizacyj dla utworzenia 4 komisyj: finansowej, organizacyjnej, prasowej i propagandy.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

"L i e t .A i d a s" o a n t y p a ń s t w o w e m w y c h o w a n i u m ł o d z i e ż y k ł a j p e d z k i e j ."Lietuvos Aid." Nr.130 z 11.VI.1934 r. Art.p.t."Pod pretekstem autonomji".Streszczenie:

Śledztwo w sprawie partyj dr.Neumanna i dr.Sassa wykrywa wciąż nowe dane. Jednak już dzisiaj z przenikających do prasy wiadomości o śledztwie można sobie zdać sprawę, że w Kraju Kłajpedzkim pod

przykrywką autonomji była prowadzona na szerszą skalę akcja przeciwpaństwowa. Większość aresztowanych - są to wybitni pracownicy władz autonomicznych ze wszystkich resortów administracji: sądownictwa, policji, służby leśnej, szkolnictwa i t.d. Okolicznoś ta budzi w Litwie poważne zaniepokojenie, gdyż dowodzi, że szczyty władz autonomicznych nie są na wysokości zadania, gdyż nie rozumieją swych obowiązków w stosunku do Litwy, pozwalając rozpanoszyć się żywiołom przeciwpaństwowym.

Szczególnie silnie zaatakowane przez te żywioły jest szkolnictwo Kraju Kłajpedzkiego, gdzie, jak świadczą wyniki rewizji,młodzież jest wychowywana w duchu wrogości w stosunku do Litwy. Gubernator kraju czynił usiłowania usunięcia nienormalnej sytuacji w tej dziedzinie, napotkał jednak na opór ze strony władz autonomicznych, głoszących, że kontrola nad szkolnictwem jest zamachem na prawa autonomiczne. Tymczasem statut kłajpedzki zapewnia rządowi litewskiemu całkowite prawo dozoru nad kierunkiem wychowania młodzieży w szkołach kłajpedzkich w zakresie nietylko programu nauk, lecz i wykształcenia uczących się na dobrych obywateli Litwy. Wyniki zaś rewizyj, w trakcie których wykryto cały szereg podręczników o charakterze przeciwpaństwowym dowodzą, że kontrola ta była już dawno konieczna. Z okoliczności, że podręczniki takie znaleziono nie w jakiejś jednej tylko szkole, lecz we wszystkich niemal szkołach Kraju Kłajpedzkiego, wynika jasno, że nie jest to bynajmniej przypadek, lecz akcja planowa i systematyczna, kierowana zgóry, według wskazówek władz autonomicznych. Aresztowanie w tych dniach referenta szkolnictwa przy Dyrektorjacie wskazuje, jak wielkie rozmiary przybrała akcja przeciwpaństwowa, prowadzona pod przykrywką autonomji.

Wobec powyższego jest rzeczą całkiem jasną, iż sytuacja taka w Kraju Kłajpedzkim trwać nadal nie może. Aparat władz autonomicznych jest aparatem państwowym i winien być z całą stanowczością oczyszczony z żywiołów przeciwpaństwowych, bez względu na to, jakie stanowiska one zajmują i pod jakich haseł przykrywką prowadzą swą działalność. Autonomja dana jest Krajowi Kłajpedzkiemu nie na to, by żywioły występne wykorzystywały ją przeciw Państwu. Konwencja zaś daje rządowi litewskiemu dość środków dla poskromienia takich żywiołów.-

K r o n i k a .

N o w e a r e s z t y w K ł a j p e d z i e . Prasa kowieńska /z 13.VI.1934/: Jak donosi Elta z Kłajpedy, na mocy uchwały szawelskiego sędziego śledczego, zostali aresztowani nauczyciele szkół początkowych w Bitenach Walter Loerzer i Krzysztof Strangalis. Strangalis był sekretarzem Związku Szkół Powiatowych Pogiegia. Obaj byli czynnymi członkami antypaństwowej partji "Sovog".-

W a l k a z h i t l e r y z m e m . Prasa kowieńska /z 13.VI.34/: Jak podaje Elta, z rozporządzenia komendanta Kraju Kłajpedzkiego rzeźnik Johan Bremer z Wieszwil został skazany na grzywnę 500 lt. z zamianą na 1 miesiąc więzienia za nieusłuchanie na punkcie przejściowym w Wieszwilach prawnych żądań urzędnika i wachmistrza policji pogranicznej.-

Jak donosi Elta, komendant Kraju Kłajpedzkiego ukarał odpowiedzialnego redaktora "Memellandische Rundschau" p.Zimera grzywną w wys.1.000 litów z zamianą na miesiąc więzienia. Kara została nałożona za zamieszczenie przez pomieniony dziennik tendencyjnych wiadomości.-

Na mocy uchwały szawelskiego sędziego śledczego został aresztowany nauczyciel szkoły w Szyłokarczmie Kurt Neumann. Został on osadzony w więzieniu w Bajorach. W klasie, w której Neumann wykładał, znaleziono zeszyty do rysunków, w których, jak już donoszono, ujawniono różne hitlerowskie rysunki. Neumann przeglądał i oceniał te rysunki. Był on aktywnym członkiem przeciwpaństwowej partji "Sovog".-

Urzędnik sądowy, pełniący obowiązki sędziego śledczego szawelskiego okręgu przystąpił do przesłuchania poszlakowanych o przeszkadzanie referentowi szkolnictwa przy urzędzie gubernatora w spełnianiu obowiązków służbowych.

11 czerwca został przesłuchany urzędnik Dyrektorjatu Krenk i członek Dyrektorjatu Żygaudas. Dn.12 czerwca przesłuchano drugiego członka Dyrektorjatu Wolgahna.

Dn.13 czerwca został przesłuchany prezes Dyrektorjatu dr. Schreiber.-